

ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ (Β' Μέρος) (του Γιάννη Ζήση)

Συνέχεια από το [Α' Μέρος](#)

Ο ρόλος της αυτοδιοίκησης στην οικοανάπτυξη

Ο σημαντικός οικοαναπτυξιακός ρόλος της αυτοδιοίκησης έγκειται ακόμα στη διάχυσή της πληροφορίας, της γνώσης, καθώς επίσης και στον διασυνδεδετικό ρόλο της για την ανάδυση της τοπικής επιχειρηματικότητας και την αξιοποίηση των ευκαιριών, των πόρων και των κινήτρων.

Η διαρκής σχέση που έχει η αυτοδιοίκηση με την κεντρική διοίκηση, μέσα από κοινές και επάλληλες αρμοδιότητες, ενισχύει τον επιχειρησιακό της ρόλο για την τοπική ανάπτυξη και συνεπώς για την πράσινη ανάπτυξη.

Σχετικά με όσα είπαμε μέχρι τώρα πρέπει να γίνει σαφές ότι **η αυτοδιοίκηση μπορεί να λειτουργεί:**

1) Σαν μοχλός οικοαναπτυξιακής προσπάθειας.

2) Σαν μοχλός ενδοπεριφερειακής αναδιάρθρωσης της ανάπτυξης ποιοτικά.

3) Επίσης σαν ένας πολλαπλασιαστικός παράγοντας για τις διαπεριφερειακές και διεθνείς δικτύωσεις, οι οποίες θα αναδείξουν τις τοπικές ποιότητες της παραγωγής και την τουριστική δυναμική της περιοχής με έναν τρόπο καθοριστικό.

Για όλα αυτά απαιτείται η λειτουργική ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού της, ώστε να μετατοπιστεί το επίκεντρο από τη γεωγραφική διαχείριση στην οικοαναπτυξιακή κατεύθυνση. Οπωσδήποτε προϋποτίθεται ότι πρέπει να γίνει παράλληλα και υπέρβαση μιας πελατειακής τοπικιστικής διαπλοκής που παγιδεύει τους οικοαναπτυξιακούς ορίζοντες.

Ο οικοαναπτυξιακός χαρακτήρας της αυτοδιοίκησης πρέπει να συνοδεύεται από τους κανόνες του μανάτζμεντ και της ποιότητας. Παράλληλα είναι απολύτως αναγκαίο να αναπτυχθεί μια διαδημοτική δυναμική οικοανάπτυξης και αξιοποίησης ευκαιριών, η οποία θα μεταφέρει το επίκεντρο από την ενδοπεριφερειακή ανταγωνιστικότητα στην δυναμική της **συνεργασίας και των οικονομιών κλίμακας.**

Έτσι θα αλλάξει το επίπεδο σχεδιασμού και στρατηγικής και η στρατηγική θα απελευθερωθεί από τις διαχειριστικές καθηλώσεις. Αυτή η αλλαγή επιπέδου σίγουρα θα συμπορευτεί με μεγαλύτερη αυτονομία των δημοτικών επιχειρήσεων από τις διαχειριστικές καθηλώσεις των ΟΤΑ, προς μια πιο επιθετική αξιοποίηση κινήτρων, ευκαιριών, πόρων και περιουσιακών στοιχείων.

Οι πράσινοι λογαριασμοί της αυτοδιοίκησης διαμορφώνονται σε μεγάλο βαθμό από τις πολιτικές των αυτοδιοικήσεων και οι πολιτικές αυτές συνδέονται με τις νοοτροπίες και τους πολιτικούς λογαριασμούς των τοπικών κοινωνιών.

Στις προστατευόμενες περιοχές πρέπει να γίνει από την αρχή φανερό ότι η βιωσιμότητα και της αυτοδιοίκησης και της τοπικής ανάπτυξης συνδέεται με την **μεγέθυνση και την αποδοτικότητα των πράσινων λογαριασμών** προς κάθε κατεύθυνση. Υπάρχει ανάγκη να αναλάβει η αυτοδιοίκηση την πολιτική δέσμευση για διαρκή περιβαλλοντικό προσανατολισμό στον κοινωνικό και οικονομικό προγραμματισμό σε τοπικό επίπεδο. Εξάλλου μια τέτοια εναρμόνιση είναι αναγκαία και μέσα στα πλαίσια των νέων χρηματοδοτικών πολιτικών, των πολιτικών αξιοποίησης πόρων και κινήτρων.

Όμως ο **περιβαλλοντικός προγραμματισμός** είναι διαρκής **για τα δίκτυα κοινής ωφέλειας και για τις υποδομές ποιότητας ζωής** που αποτελούν ευθύνη της αυτοδιοίκησης σε τοπικό επίπεδο όπως οι **ζώνες πρασίνου**, η διαχείριση των θεμάτων ύδρευσης και αποχέτευσης, τα δίκτυα ενέργειας, οι υποδομές για τον τουρισμό κ.ο.κ. Η αυτοδιοίκηση έχει τη δυνατότητα να επενδύσει και να πραγματοποιήσει έργα υποδομής, να κάνει επενδύσεις στον τομέα της προβολής και γενικότερα επενδύσεις που να αποτελούν ισχυρές μοχλεύσεις για την τοπική ανάπτυξη.

Για όλα αυτά απαιτείται μια εξυγίανση των τακτικών προϋπολογισμών, η δημιουργία αποθεματικών και η αξιοποίηση των υφιστάμενων κινήτρων.

Σημαντικές είναι οι δυνατότητες της αυτοδιοίκησης για την **ανάδυση της τοπικής κοινωνικής οικονομίας** και παράλληλα για την τοπική απασχόληση, καθώς είναι εργαλείο προς τις τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης που επιτρέπουν στην αυτοδιοίκηση να λειτουργήσει επιχειρησιακά στην απασχόληση, να την διασυνδέσει με κατοίκους και **με θεματικά πεδία όπως αυτό του περιβάλλοντος.**

Μια άλλη κατηγορία έμμεσης άντλησης πόρων για τους δήμους συνδέεται με προβλεπόμενες χρηματικές **εισορές από παραγωγικές δράσεις τρίτων** μέσα από το υφιστάμενο νομικό και θεσμικό πλαίσιο, όπως χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των αιολικών πάρκων και των μικρών υδροηλεκτρικών. Είναι ευθύνη των ΟΤΑ να καινοτομήσουν στις προστατευόμενες περιοχές, όπως στην περίπτωση των τοπικών αγορών, των λαϊκών, ώστε να ενισχύσουν τις εμπορικές συναλλαγές για τοπικά προϊόντα, για πιστοποιημένα προϊόντα μέσα από το σχεδιασμό της πολιτικής των λαϊκών. Μπορούν ακόμα μέσα από τις παρεχόμενες υπηρεσίες των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών ή των Κέντρων Υποδοχής Επενδυτών να προωθήσουν την γνώση και τη διασύνδεση για την τοπική πράσινη ανάπτυξη σε συνεργασία με επιμελητήρια, εκπαιδευτικά ιδρύματα και παραγωγικούς φορείς.

Η τοπική αυτοδιοίκηση έχει πολύ μεγάλη δύναμη για την ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και για την εγκατάσταση αντενυών ή παρατηρητηρίων για τις νέες μορφές επιχειρηματικότητας και τις νέες δυναμικές ανάπτυξης. **Συχνά η αυτοδιοίκηση είναι καινοτόμος**, και ανοίγει πρώτη τον ορίζοντα μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας, **καθώς μπορεί να σηκώσει το κόστος της έναρξης**, που είναι επαχθές για τον ιδιωτικό τομέα, όχι μόνο στην κατεύθυνση της παραγωγικής επένδυσης αλλά και στην κατεύθυνση της καταναλωτικής δαπάνης. Ο δήμος για παράδειγμα του Ρέντη, στη δεύτερη κατηγορία που προαναφέραμε, επιχειρεί να δημιουργήσει ταρτσόκηπους και να διαμορφώσει μια άλλη αισθητική και λειτουργικότητα στο χώρο. Έτσι μπορούμε να πούμε ότι μια από τις βασικές ευθύνες των δήμων είναι να υιοθετήσουν πράσινες δράσεις και να τις αναπτύξουν υποδειγματικά, ώστε αυτές να μπορέσουν μετά να διαχυθούν ευρύτερα στην ιδιωτική οικονομία και στην παραγωγή και έτσι να προτυποποιήσουν περιβαλλοντικά την παραγωγή και την κατανάλωση. Σημαντική είναι η συνεισφορά στην προστασία του περιβάλλοντος που μπορεί να αναπτυχθεί μέσα από τη συνεργασία των ΟΤΑ με την πολιτική προστασία σε νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο.

Οι δήμοι μπορούν να επηρεάσουν με την πολιτική τους για την **ανακύκλωση**, για την **εξοικονόμηση** πόρων, ενέργειας, νερού, όπως και με τις υποδομές που θα προσφέρουν καταλυτικά στην εφαρμογή εθνικών και περιφερειακών και τοπικών προγραμμάτων για κάθε φυσικό πόρο και για κάθε ειδική πολιτική. Οι δήμοι μπορούν να εστιάζουν δράσεις για το **πράσινο νοικοκυριό** και την **πράσινη γειτονιά** και να είναι κύτταρα ταυτότητας και πολιτιστικής κληρονομιάς σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία. Η **συνεργασία δημοτικών επιχειρήσεων με συνεταιριστικές οργανώσεις** ή συμπράξεις είναι συχνά πολύ αποδοτική και οδηγεί την κοινωνική οικονομία σε αποτελέσματα και κέρδη.

12 Μαΐου 2010
Γιάννης Ζήσης, συγγραφέας
Μέλος της γραμματείας της ΜΚΟ Σόλων
ioannisziisis@solon.org